

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓

ลักษณะ ๑ ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมูลฟ้อง

ดร.จิตฤดี วีระเวสส์
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลอุทธรณ์ภาค ๔

ส่วนท้ายของคำฟ้อง

ส่วนท้ายของคำฟ้อง

(๑) มาตรา ๑๕๘ (๖) โจทก์ต้องอ้างมาตราในกฎหมายซึ่ง
บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

▶ คดีอาญาแตกต่างจากคดีแพ่งที่ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๒ บังคับ
ให้คำฟ้องคดีแพ่งต้องแสดงโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหา
และคำขอบังคับ ทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่น
ว่านั้น

ส่วนท้ายของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ คดีแพ่งจึงไม่จำเป็นต้องอ้างกฎหมายที่จะให้ศาลบังคับจำเลย เพราะเป็นหน้าที่ศาลวินิจฉัยว่าควรจะยกกฎหมายใดมาปรับแก้ข้อเท็จจริงในคดี (ฎีกาที่ ๓๔๑/๒๕๒๖ และที่ ๓๔๒๗/๒๕๓๗)

อ้างมาตราในกฎหมาย

- ▶ คดีอาญากฎหมายบังคับว่าโจทก์ต้องอ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดมาด้วย
- ▶ ต้องอ้างทั้ง ชื่อกฎหมายและบทมาตราที่ขอให้ลงโทษด้วย จะอ้างเฉพาะชื่อกฎหมาย หรือเฉพาะบทมาตราอย่างเดียวไม่ได้ มิฉะนั้น เป็นคำฟ้องไม่ชอบ ศาลลงโทษจำเลยไม่ได้
- ▶ หลักเกณฑ์สำคัญนี้นำไปใช้กับการฟ้องคดีด้วยวาจาเช่นกัน

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๐๘๒๕/๒๕๕๑ แม้โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขัง แต่คำขอท้ายฟ้องไม่ได้อ้างมาตรา ๑๕๐ ซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด ฟ้องโจทก์ฐานหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังจึงขาดการอ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด ตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖) เป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์สำหรับการกระทำความผิดฐานนี้ ศาลจะลงโทษตามบทมาตราดังกล่าวไม่ได้ แม้คู่ความมิได้ยกปัญหาขึ้นฎีกาแต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๕๘๘/๒๕๕๑ แม้ โจทก์จะบรรยายฟ้องว่าจำเลยกับพวกร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้เสียหายโดยใช้กำลังชก ต่อย เตะร่างกายและศีรษะของผู้เสียหายจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจก็ตาม แต่คำขอท้ายฟ้องไม่ได้อ้างมาตรา ๑๕๑ ซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด ฟ้องโจทก์ในข้อหาความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายจึงขาดการอ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖) เป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ ศาลจะลงโทษจำเลยตามบทมาตราดังกล่าวไม่ได้

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ หากอ่านฟ้องโจทก์แล้วพอจะประมวลทราบได้ว่าโจทก์ฟ้องให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายอะไร มาตราอะไร ย่อมถือเป็นฟ้องที่สมบูรณ์แล้ว

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ **ฎีกาที่ ๒๓๐๘/๒๕๖๔** คำขอท้ายฟ้องให้ลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๔, ๗๒, ๗๔, ๗๖ นั้น เห็นได้ชัดว่าเป็นการพิมพ์ปี พ.ศ. ผิดพลาด เพราะ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ มีบทบัญญัติเพียง ๕๘ มาตรา และได้ถูกยกเลิกไปโดย พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓ แล้ว เมื่อจำเลยกระทำผิดคดีนี้เมื่อกลางปี ๒๕๖๐ จึงเชื่อว่าเป็นการกระทำผิดภายหลังจาก พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับแล้ว กรณีจึงต้องปรับบทลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคแรก และเป็นกฎหมายที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษ การบรรยายฟ้องและมีคำขอให้ลงโทษจำเลยของโจทก์จึงชอบด้วยกฎหมาย

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ หน้าฟ้องโจทก์ลงข้อความผิดไว้แล้ว
แม้ส่วนท้ายฟ้องไม่ได้ระบุชื่อกฎหมาย แต่
ได้ระบุเลขมาตราไว้แล้ว ย่อมเพียงพอเป็น
ฟ้องที่สมบูรณ์ (ฎีกาที่ ๑๗๐๐/๒๕๑๔
(ปชญ))

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๓๐๒๕/๒๕๔๐ หน้าคำฟ้องของโจทก์ลงชื่อว่า
จำเลย และโจทก์บรรยายฟ้องถึงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่า
จำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลา
และสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่
เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว
เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพ เท่ากับจำเลยยอมรับว่าได้กระทำ
การต่าง ๆ ดังที่โจทก์บรรยายมาในฟ้อง แม้ว่าส่วนคำขอท้าย...

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ... ฟ้องพิมพ์ไว้แต่เพียงว่าขอให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๕๕, ๓๔๑ โดยมีได้อ้างชื่อกฎหมายแห่งมาตรานั้นก็ตาม แต่เมื่อประมวลคำฟ้องโจทก์แล้วทราบได้ว่ากฎหมายที่ขอให้ลงโทษนั้นคือประมวลกฎหมายอาญาซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ทั้งมาตราที่พิมพ์ไว้ในคำขอท้ายฟ้องตรงกับมาตราที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาในหมวด ๓ ความผิดฐานฉ้อโกง คำฟ้องของโจทก์จึงขาดตกบกพร่องเพียงแต่ไม่ได้ระบุชื่อของกฎหมายเท่านั้น แต่เมื่อมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นได้ว่ากฎหมายที่ขอให้ลงโทษเป็นกฎหมายอะไร จึงเพียงพอถือว่าเป็นคำฟ้องที่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖) ฟ้องโจทก์สมบูรณ์แล้ว

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๓๐๐/๒๕๑๔ (ปชญ) หน้าฟ้องของโจทก์ลงชื่อว่า "ปลอมหนังสือ ใช้หนังสือปลอม" ส่วนคำขอท้ายฟ้องพิมพ์ไว้แต่เพียงว่าขอให้ลงโทษตามมาตรา ๒๖๔, ๒๖๕, ๒๖๖, ๒๖๘ โดยมีได้อ้างชื่อกฎหมายแห่งมาตรานั้น ๆ ว่าเป็นกฎหมายอะไรมาด้วย แต่เมื่อประมวลแล้วทราบได้ว่ากฎหมายที่ขอให้ลงโทษนั้นคือประมวลกฎหมายอาญา ทั้งมาตราที่พิมพ์ไว้ในคำขอท้ายฟ้องตรงกับมาตราที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาในหมวดว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเอกสาร คำฟ้องของโจทก์คดีนี้ขาดตกบกพร่องเพียงมิได้ระบุชื่อของกฎหมาย แต่ก็มีพฤติการณ์แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นกฎหมายอะไร เช่นนี้ เพียงพอที่จะถือว่าเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖) แล้ว

อ้างอิงมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

ฟ้องระบุชื่อกฎหมาย แต่ผิดหลงไม่ระบุมาตรา ถ้าอ่านโดยรวมแล้วเข้าใจได้ว่าเป็นมาตราใด ซึ่งไม่อาจเป็นความผิดในมาตราอื่นได้อีก ฟ้องยอมสมบูรณ์ (ฎีกาที่ ๑๓๒/๒๕๕๔)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๓๒/๒๕๕๔ ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.เช็คฯ แต่ไม่ระบุมาตรา แต่ก็มีเพียงมาตรา ๔ มาตราเดียวเท่านั้นที่บัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษเอาไว้ ทั้งในคำฟ้องโจทก์ก็ได้บรรยายถึงการออกเช็คโดยมีลักษณะหรือการกระทำผิดของจำเลยไว้ชัดแจ้งครบถ้วนตาม พ.ร.บ.ดังกล่าว มาตรา ๔ ซึ่งจำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีและไม่หลงต่อผู้ ย่อมมีผลเท่ากับการอ้างอิงมาตราแล้ว ฟ้องโจทก์จึงสมบูรณ์

อ้างอิงมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

หมายเหตุ เมื่อโจทก์อ้างเลขมาตราในกฎหมายแล้ว ไม่จำเป็นต้องระบุวรรคอีก เนื่องจาก ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖) มิได้บังคับไว้ (ฎีกาที่ ๑๔๕๓๖/๒๕๕๕ และที่ ๑๘๔๗/๒๕๖๓)

- ▶ หากโจทก์อ้างเลขมาตราและยังระบุวรรคมาในฟ้องด้วย แต่เมื่ออ่านแล้วไม่สอดคล้องกับที่โจทก์บรรยายมา ถือเป็นกรอ้างอิงวรรคผิด ไม่ใช่ฟ้องโจทก์ขัดแย้งกัน (ฎีกาที่ ๖๐๐๕/๒๕๕๑)
- ▶ โจทก์อ้างเลขมาตราในกฎหมายแล้ว ก็ไม่ต้องระบุอนุมาตราอีกเช่นกัน (ฎีกาที่ ๓๒๕๒/๒๕๕๒ และที่ ๗๖๓๘/๒๕๕๐)

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ กรณีกฎหมายบัญญัติบทห้ามและบทลงโทษต่างมาตรากัน โจทก์ควรระบุอ้างทั้งบทห้ามและบทลงโทษมาทั้งหมด แต่หาก โจทก์อ้างบทห้ามหรืออ้างบทลงโทษมาเพียงอย่างเดียว ก็ยังถือว่าฟ้องโจทก์สมบูรณ์ (ฎีกาที่ ๑๕๕๕/๒๕๓๕, ๑๕๗๑/๒๕๔๑ และที่ ๗๖๓๘/๒๕๕๐)
- ▶ โจทก์อ้างกฎหมายที่ยกเลิกแล้ว ถือว่าไม่ได้อ้างกฎหมายอันใด มาเลย ลงโทษจำเลยตามกฎหมายที่ยกเลิกไม่ได้ (ฎีกาที่ ๒๔๔๐/๒๕๖๒)

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๖๗๕๔/๒๕๖๑ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ (๑) เดิม แต่ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มี พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมาตรา ๑๔ (๑) ที่แก้ไขใหม่ใช้กับ...

อ้างอิงมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ...กรณีกระทำการโดยทุจริตหรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ทางอินเทอร์เน็ตหรือทางออนไลน์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมหรือเท็จ ที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน **แต่** **ไม่ใช้กับกรณีนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นการใส่ความผู้อื่นโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง** ซึ่งมีบทบัญญัติตาม ป.อ. ระบุไว้ว่าเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทแล้ว การกระทำของจำเลยตามฟ้องจึงไม่มีมูลเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ (๑) ที่แก้ไขใหม่ อีกต่อไป ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง

อ้างอิงมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

โจทก์อ้างกฎหมายที่ยกเลิกแล้ว แต่มี พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมโดยบัญญัติให้ใช้ข้อความใหม่แทนในมาตราเดิมที่ถูกยกเลิก ยังไม่ถือว่าเป็นการยกเลิกกฎหมาย จึงลงโทษจำเลยตามมาตราที่แก้ไขใหม่ได้ กรณีเป็นเพียงอ้างบทบัญญัติกฎหมายผิดพลาดเท่านั้น ฟ้องโจทก์สมบูรณ์แล้ว (ฎีกาที่ ๔๕๐๗/๒๕๖๓)

- ▶ ฎีกาที่ ๒๑๓๕/๒๕๖๒ พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓ (ก) และ พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ (๑) บัญญัติให้การให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กำหนดยังคงเป็นความผิด **เพียงแต่พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฉบับใหม่แก้ไขบทกำหนดโทษให้สูงขึ้นเท่านั้น...**

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ...ดังนั้น การกระทำของจำเลยยังคงเป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังดังกล่าว **เพียงแต่กฎหมายใหม่มีระวางโทษหนักกว่ากฎหมายเดิม มิใช่การยกเลิกการกระทำอันเป็นความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายเดิมไปเสียทีเดียว การที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายเดิม โดยมีได้อำนาจกฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับขณะยื่นฟ้องมาด้วย จึงถือว่าเป็นการอ้างอำนาจตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนี้เป็นความผิดแล้ว ฟ้องโจทก์จึงชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖)**

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

กรณีฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่ออกตามความใน พ.ร.บ. อัน หากเป็นความผิดเพราะฝ่าฝืนกฎกระทรวง โจทก์ต้องอ้างกฎกระทรวงนั้นมาท้ายฟ้องด้วย มิฉะนั้นเป็นฟ้องไม่สมบูรณ์

- ▶ ฎีกาที่ ๓๘๖๘/๒๕๒๖ (ปชญ) ชากของสัตว์ป่านั้นเป็นชนิดที่คุ้มครองไว้ในกฎกระทรวงว่าเป็นสัตว์ป่าชนิดใดบ้างและผู้มีไว้ในครอบครองมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งความผิดนี้มีกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๒๐) ออกตามความใน พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ข้อ ๒ ว่า “ให้ชากของสัตว์ป่าคุ้มครองตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้เป็นชากของสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครอง...”

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ...และมีบัญญัติระบุซากของสัตว์ป่าคุ้มครองไว้รวมทั้งสิ้น ๑๕๕ ชนิด ซึ่งวางอยู่ในลำดับที่ ๓๕ และกระทิงอยู่ในลำดับที่ ๓๗ เช่นนี้กรณีที่จะเป็นผิดในเรื่องนี้จะต้องเป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวงด้วย ถ้าเป็นซากสัตว์ที่มีได้กล่าวไว้ในกฎกระทรวงก็จะเอาผิดมิได้ **เมื่อฟ้องของโจทก์มิได้กล่าวอ้างกฎกระทรวงฉบับนี้ อันเป็นกฎหมายที่จำเลยฝ่าฝืนไว้ในฟ้อง จึงเป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ ลงโทษจำเลยไม่ได้**

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ **ฎีกาที่ ๑๔๓๑/๒๕๕๘** ความผิดฐานร่วมกันมีเลื่อยโซยนต์ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตาม พ.ร.บ.เลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น **นอกจากโจทก์ไม่ได้อ้างกฎกระทรวงที่กำหนดลักษณะเลื่อยโซยนต์และส่วนประกอบของเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดนั้นมาในคำขอท้ายฟ้องแล้ว** ยังปรากฏอีกด้วยว่ากฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้ “เลื่อยโซยนต์” หมายความว่า (๑) เครื่องมือสำหรับใช้ตัดไม้หรือแปรรูปไม้ที่มีฟันเลื่อยติดกับโซซึ่งขับเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องจักรกลที่ผลิตและประกอบสำเร็จรูปเพื่อการใช้งานที่มีต้นกำลังเกินกว่า ๒ แรงม้า โดยมีแผ่นบังคับโซที่มีขนาดความยาวเกินกว่า ๑๒ นิ้ว **อันเป็นการกำหนดไว้ว่าเฉพาะการมีเลื่อยโซยนต์ที่มีลักษณะเช่นนี้เท่านั้นที่ต้องมีใบอนุญาตจากนายทะเบียนเลื่อยโซยนต์** ถ้าไม่มีใบอนุญาตจึงจะมีความผิดฐานดังกล่าว ...

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ... แต่ฟ้องโจทก์ไม่ปรากฏว่าเลื่อยโซยนต์ที่จำเลยทั้งสองมีไว้ในครอบครองมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดไว้ ฟ้องโจทก์ในความผิดฐานร่วมกันมีเลื่อยโซยนต์ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) และ (๖) การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงไม่เป็นความผิดฐานร่วมกันมีเลื่อยโซยนต์ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตาม พ.ร.บ. เลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๗ วรรคหนึ่ง ต้องพิพากษายกฟ้องความผิดฐานนี้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

อ้างมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

(หมายเหตุ แต่ถ้ากฎกระทรวงออกมาเพื่อกำหนดประเภท ชนิดและขนาดของสิ่งต่าง ๆ ที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้เท่านั้น ฟ้องโจทก์ไม่จำเป็นต้องระบุกฎกระทรวงดังกล่าวมาในคำขอท้ายฟ้อง)

- ▶ ฎีกาที่ ๒๘๕/๒๕๓๐ กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๒๒) เพียงแต่กำหนดประเภทชนิดและขนาดของอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ได้เท่านั้น **หาใช่บทมาตราที่ว่า การกระทำอย่างใดเป็นความผิดอาญาไม่** ฉะนั้น การที่โจทก์ไม่ได้ระบุกฎกระทรวงมาในคำขอท้ายฟ้องจึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นฟ้องที่ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖)

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ คำสั่งของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ใช่กฎหมายที่ต้องอ้างระบุมานในฟ้อง (ฎีกาที่ ๕๓๒/๒๕๔๘ และที่ ๑๕๑๕๗/๒๕๕๑)
- ▶ มาตรการต่าง ๆ ในภาค ๑ ของ ป.อ. ที่ใช้กับความผิดทั่วไป ไม่ใช่มาตรการในกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด โจทก์ไม่ต้องระบุมাত্রานั้นมาในฟ้อง ไม่เป็นฟ้องที่ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖)

อำนาจตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ ป.อ. มาตรา ๘๓, ๘๐, ๘๑ (ฎีกาที่ ๒๓๑๒/๒๕๕๔)
- ▶ การขอให้ริบทรัพย์สินของกลาง (ฎีกาที่ ๔๗๔/๒๕๕๘)
- ▶ การเพิ่มโทษ (ฎีกาที่ ๕๓๗๔/๒๕๕๖ และที่ ๕๔๗/๒๕๒๐)
- ▶ การบวกโทษที่รอไว้ (ฎีกาที่ ๗๖๔/๒๕๐๘)
- ▶ การนับโทษต่อ (ฎีกาที่ ๑๔๕๑๗/๒๕๕๗ และที่ ๒๓๒/๒๕๖๒)
- ▶ การบังคับค่าปรับไม่ชอบมาตรการที่บัญญัติว่าการกระทำใดเป็นความผิดทางอาญา (ฎีกาที่ ๔๕๖๒/๒๕๔๓)

อ้างอิงมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๖ ทวิ และ ๓๔๐ ตริ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด โจทก์จึงต้องระบุอ้างเลขมาตราด้วย

- ▶ การลักทรัพย์ วิวางทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำผิดหรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๖ ทวิ และ ๓๔๐ ตริ เป็นบทบัญญัติที่ต้องประกอบการกระทำอื่นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ด้วย ผู้กระทำผิดตามมาตรา ๓๓๖ ทวิ หรือ ๓๔๐ ตริ จึงจะมีความผิดและถูกลงโทษตามมาตรานี้ได้ ดังนั้น **โจทก์จึงต้องระบุมาตรามาในฟ้องด้วย**

อ้างอิงมาตราในกฎหมาย (ต่อ)

- ▶ **หมายเหตุ** กรณีทำฟ้องโจทก์ระบุขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ ตริ โดยมีได้อ้างมาตรา ๓๔๐ มาด้วย แต่ โจทก์บรรยายฟ้องครบองค์ประกอบความผิดฐานปล้นทรัพย์ซึ่งทำให้จำเลยทั้งสามเข้าใจข้อหาได้ดีและไม่หลงต่อผู้ ย่อมถือได้ว่าโจทก์อ้างมาตราในกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแล้ว (ฎีกาที่ ๔๘๐๐/๒๕๕๐)

ลายมือชื่อในฟ้อง

ส่วนท้ายของคำฟ้อง

(๒) มาตรา ๑๕๘ (๓) ฟ้องต้องลงลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

- ▶ กรณีไม่อาจลงลายมือชื่อได้ สามารถพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อ ซึ่งต้องมีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน จึงจะถือเสมือนกับลงลายมือชื่อตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕ วรรคสอง
- ▶ แต่ถ้ามีผู้ลงลายมือชื่อเป็นพยานรับรองคนเดียว จะถือว่าลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถูกรับรองเสมือนกับลายมือชื่อไม่ได้ (ฎีกาที่ ๒๕๕๐/๒๕๒๒)

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โดยหลัก คำฟ้องที่ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง ย่อมเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๓) (ฎีกาที่ ๑๕๔๖/๒๕๔๖)
- ▶ คำฟ้องนี้ หมายความรวมถึงคำฟ้องอุทธรณ์และฎีกาด้วย (ฎีกาที่ ๕๘๘๓/๒๕๕๐)

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ เดิมเคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๓๘๘/๒๕๕๗ วินิจฉัยว่า ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๓) เป็นบทบัญญัติที่บังคับให้โจทก์ ผู้เรียงและผู้เขียน หรือพิมพ์ฟ้องต้องลงลายมือชื่อไว้ตามที่แบบพิมพ์คำขอท้ายคำฟ้อง อาญาได้กำหนดไว้ **แต่คำขอท้ายคำฟ้องอาญาในคดีนี้ไม่มีลายมือชื่อผู้เรียง แม้จะมีผู้รับมอบอำนาจโจทก์ซึ่งเป็นทนายโจทก์ลงลายมือชื่อไว้ แต่ก็ลงลายมือชื่อในฐานะผู้รับมอบอำนาจโจทก์และผู้เขียนหรือพิมพ์เท่านั้น** เมื่อฟ้องโจทก์ไม่มีลายมือชื่อผู้เรียง จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ **แต่ปัจจุบันศาลฎีกามีคำพิพากษาที่ ๖๓๘๖/๒๕๖๒ โดยมติที่ประชุมใหญ่ว่า** ตามฟ้องโจทก์ โจทก์ลงลายมือชื่อโจทก์แล้ว โดยผู้รับมอบอำนาจโจทก์ลงลายมือชื่อแทนโจทก์ **เหตุที่ไม่ปรากฏลายมือชื่อผู้เรียงและผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้องน่าจะเป็นเพราะโจทก์พิมพ์คำขอท้ายฟ้อง เฉพาะด้านหน้า มิได้พิมพ์แบบพิมพ์ด้านหลังซึ่งจะมีช่องลายมือชื่อผู้เรียงหรือผู้พิมพ์ไว้** จึงถือเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยซึ่งสามารถแก้ไขได้ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายกฟ้องโจทก์ เพราะเหตุดังกล่าวโดยไม่สั่งให้โจทก์แก้ไขก่อน จึงไม่ถูกต้อง เห็นควรให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้โจทก์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวภายในระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด หากดำเนินการแล้วเสร็จให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๑ เพื่อพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๓๗๘/๒๕๖๔ ตามฟ้องปรากฏว่า โจทก์ทั้งสามได้ลงลายมือชื่อแล้วโดยผู้รับมอบอำนาจโจทก์ที่ ๑ และในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมของโจทก์ที่ ๒ และที่ ๓ แทนโจทก์ทั้งสาม เหตุที่ไม่ปรากฏลายมือชื่อผู้เรียงและผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้องน่าจะเป็นเพราะโจทก์ทั้งสามพิมพ์แบบพิมพ์คำขอท้ายฟ้องมาไม่ครบถ้วน โดยพิมพ์เฉพาะด้านหน้ามิได้พิมพ์แบบพิมพ์ด้านหลังซึ่งจะมีรายการให้ลงลายมือชื่อผู้เรียงหรือผู้พิมพ์ฟ้องไว้มาด้วย จึงเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย ซึ่งสามารถแก้ไขได้ ที่ศาลชั้นต้นยกฟ้องโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ ๒ เพราะเหตุดังกล่าวโดยไม่สั่งให้แก้ไขก่อน และศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายืนมานั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ซึ่งก่อนหน้านี ศาลฎีกาเคยมีคำวินิจฉัยไว้ในฎีกาที่ ๖๖๘๕/๒๕๕๐ แล้วว่า แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๗) บัญญัติว่า “ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมี ... (๗) ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง” แต่จำเลยยื่นฟ้องอุทธรณ์ว่าจำเลยไม่ได้ทำความผิดตามฟ้องแล้วลงชื่อผู้อุทธรณ์และผู้เขียนหรือพิมพ์ จำเลยไม่ได้ลงชื่อผู้เรียงฟ้องอุทธรณ์ ฟ้องอุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ชอบที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ จะต้องมีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นสั่งให้จำเลยผู้ยื่นฟ้องอุทธรณ์แก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อนตามมาตรา ๑๖๑ ไม่ควรด่วนพิพากษาไม่รับวินิจฉัยและยกอุทธรณ์ของจำเลยโดยไม่ได้ให้จำเลยแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ คำขอท้ายฟ้องที่เป็นสำเนาเอกสารที่ถ่ายจากต้นฉบับ ไม่ถือว่าโจทก์ลงลายมือชื่อ (ฎีกาที่ ๑๔๕๐/๒๕๕๓)
- ▶ ฎีกาที่ ๘๖๘/๒๕๕๔ แบบพิมพ์คำขอท้ายคำฟ้องอาญาของโจทก์เป็นสำเนาเอกสารที่ถ่ายเอกสารมาจากต้นฉบับคำขอท้ายคำฟ้องอาญาที่โจทก์ ผู้เรียง และผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้องได้ลงชื่อไว้แล้ว **ฟ้องโจทก์จึงไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ เป็นฟ้องที่ไม่ชอบ**

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ หากฟ้องที่ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง ยังไม่ล่วงเลยเวลาที่จะแก้ไขฟ้องนั้นให้ถูกต้อง ศาลสั่งให้โจทก์แก้ไขฟ้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่ง (ฎีกาที่ ๖๖๘๕/๒๕๕๐)
- ▶ ฎีกาที่ ๑๕๒๔๓/๒๕๕๓ คำฟ้องไม่มีลายมือชื่อโจทก์ทั้งสองเป็นฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่เมื่อมีการยื่นคำร้องขอแก้ไขฟ้องโดยลงลายมือชื่อโจทก์ทั้งสองมาในส่วนของคำขอท้ายฟ้องก่อนวันนัดไต่สวนมูลฟ้อง และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต กรณีถือได้ว่าศาลชั้นต้นได้สั่งโจทก์ให้แก้ฟ้องให้ถูกต้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่ง จนเห็นได้ว่าเป็นฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ แต่ถ้าวางเลยเวลาที่จะแก้ไขฟ้องที่ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้องแล้ว ศาลต้องยกฟ้องสถานเดียว (ฎีกาที่ ๕๘๑๘/๒๕๔๘, ๑๕๖๔/๒๕๔๖ และที่ ๑๔๖๕/๒๕๖๓)

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๔๖๕/๒๕๖๓ คดีอาญา โจทก์มิได้ลงลายมือชื่อไว้ในฟ้อง จึงเป็นฟ้องที่ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๓) แต่การที่จะสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องหรือไม่ประทับฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่ง นั้น ก็ ถ่วงเลยเวลาที่จะปฏิบัติได้เพราะศาลชั้นต้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาจนเสร็จสิ้นแล้ว ศาลฎีกาจึงต้องยกฟ้องของโจทก์ โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลย

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๔๕๐/๒๕๕๓ คำขอท้ายฟ้องโจทก์เป็นเอกสารที่ถ่ายสำเนา จึงเป็นคำฟ้องที่ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียงและผู้พิมพ์ ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๓) หากศาลชั้นต้นตรวจพบข้อผิดพลาดดังกล่าวจะใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖๑ สั่งให้โจทก์แก้ไขฟ้องให้ถูกต้องหรือยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้องได้...

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ...แต่ถ้าศาลชั้นต้นสั่งประทับฟ้องและดำเนินกระบวนการพิจารณาจนคดีขึ้นมาสู่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แล้ว การที่จะสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องหรือไม่ประทับฟ้องตามมาตรา ๑๖๑ วุฒกหนึ่ง ย่อมล่วงเลยเวลาจะปฏิบัติได้ เพราะศาลชั้นต้นได้สั่งประทับฟ้องและดำเนินกระบวนการพิจารณาจนเสร็จสิ้นแล้ว การที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิจารณาพิพากษาคดีฟ้องโจทก์จึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาจึงพิพากษายกฟ้องโจทก์

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

ตัวโจทก์ต้องลงลายมือชื่อในฟ้องเอง ทนายโจทก์ลงลายมือชื่อแทนไม่ได้ แม้ใบแต่งตั้งทนายจะให้ทนายยื่นฟ้องคดีได้ก็ตาม (ฎีกาที่ ๑๔๒๔/๒๕๒๑)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๐๔๗๑/๒๕๕๖ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๗) บัญญัติว่า “ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมี๑๗ (๗) ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง” ซึ่งคำว่า “โจทก์” มีบทวิเคราะห์ศัพท์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๑๔) ว่า หมายความว่า พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน คดีนี้ ร. และ ป. เป็นโจทก์ แต่โจทก์ทั้งสองมิได้ลงชื่อในฟ้อง โดย ข. ทนายความของโจทก์ทั้งสองเป็นผู้ลงชื่อในฐานะโจทก์ทั้งสอง ฟ้องของโจทก์ทั้งสองจึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๕๘ (๗)

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

ทนายโจทก์สามารถลงลายมือชื่อในคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมได้เอง

- ▶ ฎีกาที่ ๖๒๘/๒๕๐๑ ทนายความที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาย่อมมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการแทนตัวความได้ เพราะคำร้องดังกล่าวมิใช่คำฟ้อง

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

ทนายความที่ได้รับแต่งตั้งจากตัวความให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอุทธรณ์และฎีกาสามารถลงลายมือชื่อในคำฟ้องอุทธรณ์และฎีกาได้เอง (ฎีกาที่ ๓๖๕๐/๒๕๔๑)

- ▶ ฎีกาที่ ๒๑๘๔๘/๒๕๕๕ จำเลยแต่งตั้ง บ. เป็นทนายความดำเนินคดีแทนจำเลยเฉพาะในศาลชั้นต้นเท่านั้น การที่ บ. ลงชื่อเป็นผู้อุทธรณ์ ผู้เรียงและผู้พิมพ์เป็นเรื่องฟ้องอุทธรณ์ของจำเลยไม่ชอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๓) ประกอบมาตรา ๒๑๕ ถือเป็นฟ้องอุทธรณ์ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ศาลชั้นต้นรับฟ้องอุทธรณ์ทั้งที่เป็นฟ้องอุทธรณ์ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่อยู่ในวิสัยที่จะสั่งให้จำเลยแก้ฟ้องอุทธรณ์ให้ถูกต้องได้ ...

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ...จึงเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าว ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ชอบที่จะเพิกถอนการรับฟ้องอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นและให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาใหม่หรือดำเนินการเสียเองให้จำเลยแก้ให้ถูกต้องก่อนก็ได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ไม่ชอบที่จะด่วนพิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นที่รับฟ้องอุทธรณ์และยกอุทธรณ์ของจำเลย อย่างไรก็ดี ปรากฏว่าในชั้นฎีกาจำเลยยื่นใบแต่งตั้งทนายความแต่งตั้ง บ. ให้ใช้สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาได้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้อีก จึงให้ย้อนสำนวนให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิจารณาพิพากษาใหม่ต่อไปตามรูปคดี

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ในการฟ้องคดีลงลายมือชื่อเป็นโจทก์ทำยฟ้องได้ (ฎีกาที่ ๑๔๒๔/๒๕๒๑ และที่ ๕๐๒/๒๕๒๓)

- ▶ ฎีกาที่ ๘๕๐/๒๕๐๓ (ปชญ) ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ย่อมมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญาแทนได้ เมื่อผู้เสียหายมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญาแล้ว ผู้ที่รับมอบอำนาจก็ย่อมลงชื่อในฟ้องแทนโจทก์ได้ ไม่ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๓)

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

ตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจจากตัวความเป็นผู้เรียงคำฟ้องได้ (ฎีกาที่ ๘๕๘-๕๑/๒๕๓๐, ๓๒๖๖/๒๕๒๓)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๐๓๒๓/๒๕๕๑ ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ให้ฟ้องคดีมีอำนาจยื่นคำฟ้องต่อศาลได้ และชอบที่จะเรียงหรือแต่งคำฟ้อง รวมทั้งลงชื่อเป็นโจทก์ในคำฟ้องแทนโจทก์ได้ด้วย เพราะมิใช่การว่าความอย่างทนายความตาม พ.ร.บ. ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓๓

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

ผู้ที่จดทะเบียนเป็นทนายความแล้วเท่านั้นที่จะเป็นผู้เรียงคำฟ้องได้ แม้จะไม่ใช่ทนายของตัวความมาก่อน

- ▶ คำสั่งศาลฎีกาที่ ๒๕๑๔/๒๕๓๘ ขณะที่จำเลยทั้งสามยื่นฎีกาซึ่งมี จ. ลงชื่อเป็นผู้เรียงคำฟ้องฎีกา เมื่อ จ. ได้จดทะเบียนและได้รับอนุญาตให้เป็นทนายความจึงไม่ขัดต่อ พ.ร.บ.ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓๓ แม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะไม่ได้แต่งตั้ง จ. เป็นทนายของตนก็ตาม

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ฎีกาที่ ๓๑๗๕/๒๕๔๕ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวความได้ให้ผู้ต้องขังชาย บ. ทำฟ้องอุทธรณ์แทนให้ โดยผู้ต้องขังชาย บ. ลงลายมือชื่อไว้ทั้งในช่องผู้เรียงและในช่องผู้เขียนหรือผู้พิมพ์ เป็นการเห็นได้ชัดในตัวว่าผู้ต้องขังชาย บ. เป็นผู้แต่ง ฟ้องอุทธรณ์ที่ผู้ต้องขังชาย บ. เป็นผู้แต่งให้ จำเลยที่ ๒ เป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้จำเลยที่ ๒ จะได้ลงลายมือชื่อในช่องผู้อุทธรณ์และยืนยันการลงลายมือชื่อดังกล่าว ก็ไม่ทำให้ฟ้องอุทธรณ์ที่ไม่ชอบกลายเป็นฟ้องอุทธรณ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ขึ้นมาได้ เจตนาในใจของจำเลยที่ ๒ ประสงค์อย่างไรมิใช่ข้อสำคัญ เมื่อจำเลยที่ ๒ จะอุทธรณ์ต่อศาลก็ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

หมายเหตุ ทนายความที่จดทะเบียนแล้ว แต่ใบอนุญาตหมดอายุหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตไม่อาจลงลายมือชื่อเป็นผู้เรียงคำฟ้องได้ (ฎีกาที่ ๘๗๕/๒๕๓๕)

- ▶ ฎีกาที่ ๑๔๔๔๑/๒๕๕๖ ใบอนุญาตให้เป็นทนายความของ จ. หมดอายุ ก่อนที่จำเลยแต่งตั้งให้ จ. เป็นทนายความ จ. จึงเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นทนายความ ไม่มีสิทธิแต่งตั้งฟ้องฎีกา หรือทำการเป็นทนายความว่าความในศาลให้แก่บุคคลอื่นตาม พ.ร.บ. ทนายความฯ มาตรา ๓๓ และ ๔๔ (๓) การที่ จ. ลงชื่อเป็นผู้ฎีกาและเรียงฎีกาให้แก่จำเลย จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายดังกล่าว

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

- ▶ กรณีผู้เรียงหรือเขียนฟ้องฎีกาไม่ถูกต้อง แต่ถ้าศาลเห็นว่าคดีดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลย่อมยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๓๓๓/๒๕๕๘ **แม่ น.** เป็นผู้เรียงและเขียนฎีกาของจำเลย ซึ่งต้องห้ามตาม พ.ร.บ. หนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓๓ ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาต หรือผู้ซึ่งขาดจากการเป็นหนายความ หรือต้องห้ามทำ การเป็นหนายความว่าความในศาล หรือแต่งฟ้อง คำให้การ ฟ้องอุทธรณ์ แก้อุทธรณ์ ฟ้องฎีกา แก่ฎีกา คำร้อง หรือ คำแถลงอันเกี่ยวแก่การพิจารณาคดีในศาลให้แก่บุคคลอื่น ทั้งนี้เว้นแต่จะได้กระทำในฐานะเป็นข้าราชการผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่หรือเป็น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ องค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ผู้ปฏิบัติการตาม หน้าที่หรือมีอำนาจหน้าที่กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณา ความหรือกฎหมายอื่น” ก็ตาม...

ลายมือชื่อในฟ้อง (ต่อ)

...แต่เมื่อคดีนี้มาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว และปัญหาว่าการเพิ่มโทษจำเลยชอบด้วย กฎหมายหรือไม่ตามที่จำเลยฎีกา เป็นปัญหาข้อ กฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกา ย่อมวินิจฉัยให้ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรค สอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

การขอให้เพิ่มโทษ

มาตรา ๑๕๕ บัญญัติว่า “ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่ซัดหาลาบ ให้กล่าวมาในฟ้อง ถ้ามิได้ขอเพิ่มโทษมาในฟ้อง ก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์จะยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควรจะอนุญาตก็ได้”

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

- ▶ การขอให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่ซัดหาลาบนั้นสามารถกล่าวไว้ในคำฟ้องได้เลย หรือ
- ▶ จะยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้องให้เพิ่มโทษจำเลยภายหลังจากยื่นฟ้องแล้วก็ได้
- ▶ แต่ต้องเป็นเวลาก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

กรณีโจทก์ขอเพิ่มโทษจำเลยมาในฟ้อง นอกจากต้องบรรยายฟ้องให้เข้าหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๑)-(๓) แล้ว โจทก์ต้องบรรยายให้เข้าเกณฑ์ขอเพิ่มโทษฐานไม่เจ็ดหลายมาด้วย

- ▶ โดยบรรยายให้ชัดเจนว่า จำเลยเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกในความผิดฐานใดและเมื่อไหร่มาก่อน จากนั้นมากระทำความผิดในคดีนี้อีกระหว่างที่ยังรับโทษอยู่ หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษตาม ป.อ. มาตรา ๘๒ (เพิ่มโทษหนึ่ง ในสาม) ส่วนกรณีมาตรา ๘๓ (เพิ่มโทษถึงหนึ่ง)

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

- ▶ ทั้งยังต้องระบุด้วยว่าคดีก่อนศาลลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๖ เดือนด้วย จากนั้นมากระทำความผิดในคดีนี้ซ้ำในอนุมาตราเดียวกันอีกระหว่างที่ยังรับโทษอยู่ หรือภายในเวลาสามปี นับแต่วันพ้นโทษ มิฉะนั้น จะไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตราดังกล่าว

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

- ▶ การขอให้เพิ่มโทษยังต้องพิจารณาเงื่อนไขตามมาตรา ๕๔ เกี่ยวกับความผิดที่กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษและความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีนั้น ไม่ว่าจะได้กระทำในครั้งก่อนหรือครั้งหลัง ไม่ให้ถือว่าเป็นความผิดเพื่อการเพิ่มโทษประกอบด้วย
- ▶ นอกจากนี้ การที่โจทก์มีได้ขอให้เพิ่มโทษ ศาลไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยได้เพราะจะเป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวมาในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

หมายเหตุ กรณีที่โจทก์ระบุขอให้เพิ่มโทษแล้ว แต่ศาลไม่ได้สอบคำให้การจำเลยว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษหรือไม่ โดยหลักแล้วจะเพิ่มโทษจำเลยไม่ได้ แต่หากปรากฏว่าในระหว่างพิจารณาคดี โจทก์อ้างส่งบันทึกคำให้การชั้นสอบสวนที่จำเลยรับว่าเคยต้องโทษและพ้นโทษในคดีนั้นมาแล้ว ย่อมถือว่าโจทก์ได้นำสืบให้ปรากฏข้อเท็จจริงนั้นแล้ว ศาลเพิ่มโทษจำเลยได้

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๔๘/๒๕๖๑ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องถึงคดีที่โจทก์อาศัยเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษและมีคำขอให้เพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๘๒ แม้ศาลชั้นต้นไม่ได้สอบคำให้การจำเลยที่ ๑ ว่า เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์อ้างเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษหรือไม่ แต่โจทก์ได้อ้างส่งบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งให้การว่า เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดฐานลักทรัพย์ และพ้นโทษเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗...

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

...และจำเลยที่ ๑ ยังเบิกความตอบทนายจำเลยทั้งสองถามติงว่า จำเลยที่ ๑ พ้นโทษออกจากเรือนจำกลางสุรินทร์ในข้อหาดลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ ต่อมาอีก ๒๗ วัน ก็ถูกจับกุมคดีนี้ อันสอดคล้องกับบันทึกคำให้การดังกล่าว และได้ความตรงกับคดีที่โจทก์อ้างเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษตามฟ้องว่า จำเลยเคยต้องโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของศาลชั้นต้นจริง เมื่อพ้นโทษจำเลยกลับมาก่อทำความผิดคดีนี้อีกภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ ถือว่าโจทก์ได้นำสืบให้ปรากฏข้อเท็จจริงนั้นแล้ว จึงเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ตามคำขอของโจทก์ได้

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

- ▶ หากโจทก์บรรยายรายละเอียดแห่งการขอให้เพิ่มโทษชัดเจนแล้ว แม้จะมีได้ระบุอ้างมาตรา ศาลมีอำนาจเพิ่มโทษจำเลยได้ เพราะบทบัญญัติในเรื่องเพิ่มโทษไม่ใช่เป็นมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิด (ฎีกาที่ ๕๔๗/๒๕๒๐)

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๖๕๒๒/๒๕๖๐ ตามคำฟ้อง โจทก์ขอให้เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งตามกฎหมาย อันเป็นการขอให้เพิ่มโทษตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๗ โดยมีได้ระบุอ้าง ป.อ. มาตรา ๕๒ มาด้วย แต่โจทก์ได้บรรยายฟ้องว่า ก่อนคดีนี้ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ จำเลยเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ๑๒ เดือนฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองและฐานเสพยาเมทแอมเฟตามีนตามคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๕๑๐/๒๕๕๗ ของศาลชั้นต้น จำเลยกลับมากระทำความผิดคดีนี้อีกภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ ขอให้เพิ่มโทษ ถือว่าโจทก์มีความประสงค์ขอให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่ซัดหาลาบ และได้กล่าวมาในคำฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง แล้ว...

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

...แม้จะเพิ่มโทษจำเลยในความผิดฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๘๗ ไม่ได้ แต่ก็ยังสามารถเพิ่มโทษจำเลยหนึ่งในสามได้ตาม ป.อ. มาตรา ๘๒ เพราะบทบัญญัติในเรื่องเพิ่มโทษผู้กระทำความผิด ไม่ใช่เป็นมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำความผิดจึงไม่อยู่ในบังคับของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๖) ดังนั้น การที่ศาลล่างทั้งสองไม่เพิ่มโทษจำเลยในความผิดฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตมาด้วยนั้น จึงเป็นการไม่ชอบ

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

โจทก์บรรยายขอเพิ่มโทษแล้ว แม้พิมพ์ผิดพลาดไปบ้าง แต่เมื่ออ่านโดยรวมแล้วจำเลยสามารถเข้าใจและไม่หลงต่อผู้ ศาลเพิ่มโทษได้

- ▶ ฎีกาที่ ๖๘๔๖/๒๕๕๘ โจทก์บรรยายฟ้องว่า ก่อนคดีนี้จำเลยเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ๓ ปี และปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ข้อหา มียาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จำเลยพ้นโทษเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษในคดีดังกล่าว จำเลยได้กระทำความผิดคดีนี้อันเป็นความผิดเกี่ยวกับยา ...

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

...เสพติด แม้ฟ้องดังกล่าวระบุว่าจำเลยพ้นโทษเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ก็ตาม แต่ก็เป็นที่ชัดเจนว่าที่โจทก์บรรยายฟ้องดังกล่าวนั้นเป็นความผิดพลาดในการพิมพ์เพราะศาลชั้นต้นให้จำคุก ๓ ปี จะฟังว่าจำเลยพ้นโทษเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ หาได้ไม่ ทั้งจำเลยก็ให้การรับสารภาพและรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษ แสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อสู้อะไรและเข้าใจมาตลอดว่าจำเลยกระทำความผิดคดีนี้ภายในห้าปีนับแต่วันพ้นโทษในคดีก่อน จึงรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดคดีนี้ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษในคดีก่อน กรณีต้องเพิ่มโทษจำเลยกึ่งหนึ่งตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว มาตรา ๕๗

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

โจทก์ขอให้เพิ่มโทษ แต่ไม่ได้อ้างมาตราในกฎหมาย ต้องเพิ่มโทษในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย (ฎีกาที่ ๖๔๐๖/๒๕๔๕)

- ▶ ฎีกาที่ ๖๕๕๘/๒๕๔๖ คำขอท้ายฟ้องของโจทก์ระบุเพียงว่าขอให้เพิ่มโทษตามกฎหมาย ไม่แน่ชัดว่าประสงค์ให้เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๕๗ หรือให้เพิ่มโทษหนึ่งในสามตาม ป.อ. มาตรา ๕๒ จึงเพิ่มโทษได้เพียงหนึ่งในสาม อันเป็นการตีความให้เป็นคุณแก่จำเลย ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกาจึงมีอำนาจยกขึ้นอ้าง และแก้ไขโดยปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

การขอให้เพิ่มโทษ (ต่อ)

จบการบรรยาย ครั้งที่ ๓

ขอขอบคุณ
บรรยายครั้งต่อไป
วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕
เวลา ๑๘.๐๐ - ๑๙.๕๐ น.

